І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 71. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го КВІТНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 15, 1964 No. 71. VOL. LXXI.

ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ ПРОТИ НАСИЛЬСТВА В ЗМАГАННЯХ ЗА ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

Вашинґтон. — Сенатор-демократ із стейту Огайо, Френк Дж. Лавші, промовляючи в Сенаті під час дебати над законопроєктом про охорону громадянських прав, закликав всіх тих, які очолюють змагання за здобуття рівних громадянських прав для всього населення без різниці раси, релігії чи кольору шкіри, щоб свою боротьбу вели законними методами і не допускалися жадного насильства. Сенатор Лавші казав, що пошанування конституції треба домагатися конституційними засобами, а не насильством, як це діється в деяких стейтах. Але давно в Клівленді, Огайо, бульдозер розчавив білого протестанського священика, який своїм тілом старався припинити працю над будовою нової школи в тому місті. Сенатор Лавші був давніше посадником Клівленду і губернатором Огайо. Клівлендські прихильники скасування расового обмеження в шкільництві протестують проти будови нових шкільних будинків в дільницях із перевагою негритянського населення, кажучи, що ці нові шкільні будинки „увіковічнять" расову сеґреґацію в місті, бо в нових школах зможуть навчатися тільки негритянські діти. Сенатор Лавші гостро критикував тих білих, що в боротьбі за рівні права накликають до насильства. Він хвалив місцевих негрів, які виявляють поміркованіше становище. „Чужі елементи, — казав сенатор, — які не є заакліматизовані в місті", спричиняють загострення конфлікту, який повинен бути розв'язаний законними способами, бо ціллю його є здобути пошанування конституції. В Сенаті дискусія над законопроєктом про охорону громадянських прав триває 13-го квітня вже 29-ий день. В сенаторів видно було загальну втому, засідання Сенату тривало 13 годин. Ті сенатори, які підтримують урядовий законопроєкт, вже закінчили свої промови, тепер починають виголошувати обструкційні промови південні сенатори, які поборюють проєкт охорони громадянських прав. 19 південних сенаторів - обструкціоністів очолює сенатор - демократ із Джорджії Ричард Б. Рассел. Вони також вичерпали всі свої арґументи проти законопроєкту під час початкової обструкції, яка тривала 16 днів, коли обструкціоністи виступали проти того, щоб щоб цей проєкт був предметом нарад в Сенаті. Південні сенатори виголошують вже третю або й четверту промову в цій справі. Сенатор Спессард Л. Голленд із Флориди говорив 3 години і 28 мінут і в своїй промові відчитував листи від виборців та статті з місцевої преси проти расової інтеґрації. Сенатор Лістер Гілл з Алабами казав, що законопроєкт порушує першу та п'яту поправки до Конституції. Але Департамент Справедливости вже кілька разів виясནював, що це не є згідне з правдою. Сенатор Еверетт МекКінлі Дірксен заявив репортерам, що він внесе кілька поправок до законопроєкту.

Астронавти Ґріссом і Йонґ вибрані до найближчого космічного лету в проєкті Джемінай

Гюзтон, Тексас. — 13-го квітня Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація вибрала двох астронавтів, які при кінці цього року мають відбути перший космічний лет в проєкті Джемінай, який є першим кроком до лету до Місяця, що має відбутися перед 1970-им роком. Вибрані астронавти, це майор Вірджіл І. Ґріссом і командор Джан В. Йонґ. Ґріссом буде командним пілотом кабіни Джемінай, а Йонґ буде співпілотом. Ґріссом вже літав в кабіні над Карібським морем, пролетівши 254 милі 21-го липня 1961-го року. Цей лет був дуже добрий, але кабіна була заскоро відчинилала в воді, і астронавт малощо не втопився. Командор Йонґ є новим астронавтом, він в 1962-му році здобув був рекорд, досягнувши найбільшої висоти в джеті фльоти Ф-4Б Фантом. На другу пару астронавтів вибрано командора Волтера Шірру (командант) і майора Томаса П. Стеффарда — на копілота.

Джан В. Йонґ

Нюйоркський Братський Конґрес відбув свої річні наради

Ню Йорк. — У четвер 9 ц. м. тут у приміщенні готелю Астор відбулися 63-ті річні збори Нюйоркського Братського Конґресу, який гуртує 56 братських організацій, що діють на терені стейту, та до яких належать також Український Народний Союз і Український Робітничий Союз. Збори розпочалися привітами президентів сусідніх Стейтових Братських Конґресів. Від Братського Конґресу Ню Джерзі вітав збори Йосип Лисогір, гол. предсідник УНСоюзу, обраний минулого року на президента того Конґресу. Приявні на зборах визначні знавці забезпеченевого діла перевели панель, темою якого були важливі питання життєвого забезпечення і братського руху, а в часі обіду промовляли И. Періконі, президент Бронксу, С. Ґудман, керівник Життьово - забезпеченевого відділу уряду в Олбані, стейтовий асемблімен Е. Курмел та Л. Лефковиц, головний прокуратор нюйоркського стейту. В часі пополудневих зборів промовляв між іншими И. Судемак, голова централі Конґресу Братських Організацій. УНСоюз репрезентували И. Лисогір, Р. Слободян та Я. Падох.

Іспити й дипломи з української мови в Манітобському університеті

Вінніпеґ. — В днях 2 й 3 квітня ц.р. відбулися в Манітобському університеті в Вінніпеґу дипломні іспити із знання української мови. Іспити переводила окрема Іспитова Комісія в складі: проф. Яр. Рудницький, Б. Климаш, Б. Рубчак і Г. Вібе. Іспити склали успішно такі кандидати: М. Вілаш, Б. Білаш, П. Сеницька, П. Дзуба, М. Мізанчук (всі з Вінніпеґу) та М. Самбірська, М. Меркало й П. Канафотський (з Шикаґо, Ілл.). У 1963 році перші дипломи після успішних іспитів з української мови одержали Ольга Войценко і Ол. Черниченко з Вінніпеґу. УНСоюз від 1949 р. піддержує ці курси української мови в Манітобському університеті щорічною стипендією $100 за найкращі успіхи в українознавстві.

Виконавчий Орган УНРади засуджує книжку „Іудаїзм без прикрас"

Мюнхен. — До багатьох українських протестів проти спрямованої однаково, як проти жидів, так і проти українців нової комуно-московської провокації з публікацією українською мовою та під фірмою Академії Наук Української ССР антисемітського пашквілю Т. Кичка: „Іудаїзм без прикрас", долучився Виконний Орган Української Національної Ради, гостро засуджуючи цю провокаційну публікацію у своєму листі до президента Світового Жидівського Конґресу д-ра Нагума Ґольдмана. В листі, датованому в Мюнхені 10-го квітня та підписаному головою Виконавчого Органу УНРади п. Миколою Лівицьким, „з обуренням нотується факт видання провокативної книжки Т. Кичка та видання негідних інсинуацій проти жидівського народу й жидівської релігії". Згадавши деякі факти з історії традиційного російського антисемітизму та російських білих і червоних антисемітських провокацій проти українського народу, стверджується, що „книжка Т. Кичка скерована в однаковій мірі і проти жидівського і проти українського народів: проти жидів вона кидає ганебні обвинувачення, а українцям вона намагається накинути тавро антисемітизму і тим самим сіяти ворожнечу поміж жидами й українцями. На наш погляд — сказано в листі на закінчення — одинокою правильною і розважною відповіддю на ці провокації було б порозуміння між жидівською та українською демократіями, щоб спільними силами давати відсіч наступові Москви як на жидівський, так і на український народ".

„Ню Йорк Таймс" надрукував листа ред. В. Душника в справі антисемітської брошури

„НОВОЄ РУССКОЄ СЛОВО" ПРИНЕСЛО В ЦІЙ САМІЙ СПРАВІ ЛИСТА Е. СТАХОВА.

Ню Йорк. — „Ню Йорк Таймс" з 13 ц. м. надрукував у відділі „Листи до Таймсу" обширного листа редактора Володимира Душника під заг. „Совєтська атака проти юдаїзму" (підзаголовок — „Таврується приписування українцям антисемітизму"). Лист редактора В. Душника нав'язує до редакційної статті в названому великому нюйоркському щоденнику про пашквільного характеру антисемітську книжку Трофіма Кічка „Юдаїзм без прикрас", що вийшла в Києві під фірмою Української Академії Наук. Редакція „НЙТаймсу" підкреслила була, що Москва „відмежувалася" і навіть „засудила" ту українську публікацію. Ред. Душник вбачає в тому становищі нюйоркського щоденника наскрізь фальшиве інтерпретування дійсного російського антисемітизму та совєтської антирелігійної і антисемітської політики. Він звертає увагу, що це свідомо Москва рішила повести новий антисемітський і антирелігійний випад із Києва українською мовою, але що 90 відсотків відсилачів у книжці Кічка таки стосуються російської антисемітської літератури та що один з авторів передмови, Андрей Введенський, це росіянин, а другий, Григорій Плоткін — український жид, який видав був одну антисемітську публікацію. У дальшій частині того листа згадується про переслідування большевиками і очорнювання пам'яти Митрополита Шептицького, оборонця жидів за гітлерівської окупації, та про ведену під різними фірмами антисемітську кампанію совєтськими властями. Вкінці стверджується спільність долі українського народу й одного мільйона жидів в Україні під російсько - комуністичною окупацією.

Також на сторінках російського щоденника в Ню Йорку „Новоє Русскоє Слово" з 13 ц. м. появився Лист до Редакції „Про брошуру Трофима Кічка" Евгена Стахова. Автор того листа звертає увагу, що Українська Академія Наук ще ніколи не видала була популярної брошури та ще й і з карикатурами і що це сталося за виразним наказом з Москви. Автор називає брошуру Кічка „свідомою підготовленою провокацією, обрахованою на те, щоб ще раз посіяти між ними (українцями) і жидами ворожнечу". Е. Стахів пригадує також, що „Рабоча Газета" з 18 квітня 1962 гостро накинулась на тих американських українців, які завели розмови з жидівськими діячами на окремих публічних українсько - жидівських конференціях.

ЗДА ЗАЯВИЛИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ СЕАТО ПІДТРИМКУ В'ЄТНАМОВІ

Маніля, — Напередодні офіційного відкриття конференції вісьмох держав Південно - східнього азійського пакту (СЕАТО) державний секретар Дін Раск і французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль мали 70-хвилинну розмову, в якій проте не вдалося їм настільки узгіднити становища, щоб одностайно виступати під час конференційних нарад. Вони розпочались в минулий понеділок 13 ц. м. До СЕАТО належать ЗДА, Британія, Австралія, Нова Зеляндія, Філіппіни, Пакістан і Сіям. СЕАТО має за ціль боронити південно - східні азійські країни проти комуністичної аґресії. Спірною точкою є різна інтерпретація, що розуміти під аґресією, та до якої розв'язки треба змагати у тих країнах, проти яких саме тепер звертається насправжня комуністична аґресія під маскою „визвольної війни" ото ж комуністичної партизанки, інфільтрації і терору. ЗДА і Франція особливо займають різні становища у справі Південного В'єтнаму, що його Франція хоче „зневтралізувати", дармащо самі в'єтнамці знають, що невтральність для Південного В'єтнаму була б рівнозначна з його повною комунізацією. До Манілі прибув також південно - в'єтнамський міністер закордонних справ Фан Гуі Кват, дармащо Південний В'єтнам не належить до СЕАТО, а є тільки країною, що нею ніби опікується той антикомуністичний бльок держав.

У першому дні офіційних нарад СЕАТО державний секретар Дін Раск потвердив рішення ЗДА активно далі підтромувати південно - в'єтнамський уряд генерала Нгуєна Хана в його війні проти комуністичних партизанів. Зате французький міністер Моріс Кув де Мурвіль твердив, що той уряд не користується популярністю в південно - в'єтнамському народі і не має народної підтримки, тому він — французький міністер — сумнівається в можливість перемоги над комуністами. Кув де Мурвіль твердив, що Франція тільки тому визнала Комуністичний Китай, щоб саме спонукати його до співпраці у нормалізації відносин у південній Азії. Французький міністер не вжив слова „невтральність", але так і виходило з його промови, що Франція вбачає в невтралізації південної Азії єдину розв'язку тієї проблеми. Французький міністер несподівано дістав, хоч ввічливу у формі, але гостру змістом відповідь від сіямського міністра закордонних справ Таната Хомана, який заявив, що невтралізація Південного В'єтнаму у практиці означала б видачу тієї країни, із зв'язаними руками і ногами, під панування північно-в'єтнамських комуністів. Представник Британії лорд Каррінґтон заявив підтримку збоку Британії для американської політики в Південному В'єтнамі. Новозеландський прем'єр Кейт Голіок таврував приготування Франції до спроб із водневою енерґією недалеко берегів Нової Зеляндії. Він твердив, що новозеляндські громадяни сильно стривожені загрозою нуклеарно - радіяційних опадів.

Хрущов і Ґомулка запевняють про єдність свого фронту проти Пейпінґу

Москва. — Комунопольський диктатор Владислав Ґомулка, який разом з прем'єром Юзефом Циранкевичем прибув в минулий понеділок до Москви на чотириденні офіційні розмови, заявив зараз на вступі, що між польськими й російськими комуністами панує повна згода в усіх справах, та що „ніхто і ніщо не зможе розділити совєтську і польську компартії, які є вірні тим самим принципам марксо-ленінізму". На вечірньому бенкеті Хрущов таврував „розкольну акцію комуністичної партії Китаю" та закликав до єдности комуністичного світу. Водночас він ви. звернувся також проти „західних імперіялістів". „Ми не пожаліємо ніякого труду в змаганні до миру та генерального і тотального розброєння, але й не можемо послабити нашої сторожкости, поки на Заході лунають заклики до реваншу та до ревізії існуючих післявоєнних кордонів". Цей зворот про кордони був сказаний спеціяльно на адресу приявних комунопольських представників, з уваги на визнаний Совєтами кордон Одри-Нісси, що його квестіонує Західня Німеччина та що його юридично не визнали й інші західні держави.

Промисловці організують свій власний Корпус Миру

Вашинґтон. — Американський промисл на заохоту президента Л. Б. Джансона вирішив зорганізувати за кордоном свій власний Корпус Миру, добровольці якого мали б допомагати американському промислові поширювати свої товари в різних країнах. Цей Виконний Корпус Служби мав би почати діяти вже вліті цього року. Його центральна управа мала б бути в Ню Йорку. В цьому Промисловому Корпусі Миру працювали б як добровольці в першу чергу ті промислові директори та працівники, які щойно відійшли на емеритуру, але ще не хочуть зовсім покинути працю та відійти на склад. Добровольці йшли б до слабо економічно розвинених держав в в Південній Америці та в Африці, де допомагали б розвиткові місцевої продукції. Добровольці не йшли б до европейських держав, ані до дуже примітивних районів. Вже є найменований організаційний Комітет цього Промислового Корпусу Миру, який очолює президент Чейс Менчестер банку Дейвід Рокефеллер. До Комітету належить і Сол Ліновіц, голова Корпорації Ксерокс. Ціль Корпусу: приспішити економічний розвиток на приватній основі, бо це буде найкращий засіб допомаги ЗДА вільним державам світу.

Президент Джансон відкрив новий сезон бейзболу

Вашинґтон. — В понеділок, 13-го квітня почався новий сезон популярного в Америці спорту бейзболу двома змаганнями професійних дружин: вашинґтонська дружина „Сенатори" зустрінулась в перших змаганнях з „Анґелами" з Лос Анджелес, а „Кольти" з Гюстону грали в цьому ж дні з дружиною „Червоних" із Синсинеті. „Сенатори" програли свої перші змагання у Вашинґтоні вислідом 0:4, а „Кольти" несподівано перемогли 6:3 „Червоних" на їх грищі в Синсинеті.

Офіційно відкрив сезон бейзболу президент Джансон, який викинув зі своєї льожі на вашинґтонському стадіоні два м'ячі поміж змагунів „Сенаторів" і „Анґелів". Змаганням у Вашинґтоні приглядалося 45,000 глядачів, в тому і чимала група сенаторів і конґресменів. Найбільше оплесків під час цих змагань одержали не змагуни за гру, але сенатори, яких несподівано в часі четвертої частини змагань кликано через голосники назад до Капітолю, бо там саме мали відчитувати присутніх на сесії, яка обговорювала проєкт закону про громадянські права.

В цьому сезоні сподіваються експерти, оцінюючи по складам дружин, що перше місце в Американській Лізі знов здобуде дружина „Єнків" з Ню Йорку, а в Національній Лізі найкращі вигляди мають „Даджерс" з Лос Анджелес, які однак повинні мати більше трудів зі своїми суперниками.

У Бельгії покликано до війська страйкуючих лікарів з приділом до шпиталів

Брюссель. — Бельгійський уряд проголосив мобілізацію лікарів - резервістів, яких є там кругло 3.600. В самому Брюсселі коло 1.000 лікарів, військових резервістів, зголосились до праці в минулу неділю внаслідку проголошеної мобілізації. Мобілізаційний декрет у відношенні до страйкуючих лікарів та покликання дальших 3.000 лікарів невійськовиків на основі проголошеного надзвичайного стану в країні прийшло після невдачі триденних переговорів між урядом і страйкуючими лікарями. 10.000 бельгійських лікарів застрайкували 1 квітня ц. р. на знак протесту проти закону з кінця минулого року, який встановив тверді дуже низькі оплати за лікарські послуги пацієнтам та насправді перетворив лікарів із виконавців вільної професії на державних низькоплатних службовиків. Той закон прийнято головно під тиском професійних спілок, що вимагали зменшення ставок, що їх стягали з робітників на лікарську опіку. Внаслідку страйку лікарів було багато випадків смерти. Гадають, що до порозуміння таки дійде і страйк закінчиться добровільно.

В понеділок розійшлася фальшива вістка про смерть Хрущова

Бонн. — Західньо - німецька пресова аґенція ДПА (Німецька пресова агенція) повідомила — але швидко потім цю вістку відкликала — про смерть Хрущова. Хрущов ніби мав померти внаслідку чотириденного гострого запалення печінки. Німецька аґенція пояснювала потім приватно, що свою вістку оперла на інформаціях від японського кореспондента з Москви. Однак, здається, головним джерелом тієї вістки було раптове перервання радіопередач з Москви. Коли з Західнього Берліну запитали телефонічно Москву про причину тієї перерви, то московський радіооператор мав заявити „помер". Пояснюють, що він мав на утазі, що „помер" чи „завмер" провід (як це говориться і у відношенні до мотору), а на Заході зрозуміли це, що помер Хрущов. Директор офіційної совєтської аґенції ТАСС Димітрій Ґорбюнов рішуче опрокинув ту вістку, як фальшиву. Так само з Центрального Комітету компартії СССР заявлено, що поява тієї вістки була „сущою дурницею".

Досвіди виявляють, що на Венері може бути життя

Вашинґтон. — Університет Джана Гопкінса і Аерокосмічний Дослідний Центр Летунства перевели нові досліди над Венерою і виявили, що у вищій атмосфері тієї плянети є поважна кількість водної пари, що може бути посереднім доказом на те, що на Венері може бути якесь органічне життя. Нові досліди переводили цим способом, що на бальоні примістили телескоп, який досліджував, як світло Сонця відбивалося на Венері від її грубих хмар. Професор експериментальної фізики і директор Астрофізичної Лябораторії в Університеті Джана Гопкінса д-р Джан Стронґ, який є оптимістом в справі можливостей життя на Венері, гадає, що нові досліди скріпили його передбачення в цій справі. Але він добре знає, що противники його теорії підкреслюють той факт, що на Венері є температура коло 800 ступнів Фаренгайта, яка не дуже дозволяла б на якенебудь життя на цій плянеті.

Рокефеллер критикує урядову програму подорожі до Місяця

Балтімор, Мериленд. — Губернатор Рокефеллер 8-го квітня промовляв до 1 500 студентів університету Джана Гопкінса і закликав уряд президента Джансона не спішитися з програмою подорожі до Місяця, бо до 1970-го року важко буде американським астронавтам дістатися туди без наражування безпеки цих сміливців, що летітимуть до Місяця. На думку Рокефеллера подорож до Місяця мала б відбуватися на основі наших наукових осягів в пізнаванні космічних просторів, а не якихось містичних перегон із СССР. Не подобається Рокефеллерові і те, що ЗДА раз пропонують СССР співпрацю в подорожі до Місяца, а після того говорять про те, що це вони мусять бути перші на Місяці, бо цього вимагає їхній престиж й світі. Рокефеллер каже, що або співпраця з СССР, або змагання з ним за першенство. Він твердить що ще немає певної системи яким способом мали б астронавти вернутися на Землю, тому не треба поспішати з летом до Місяця, бо все потрібне до цього лету не буде готове і добре випробуване.

● **Брат покійного президента Кеннеді** Роберт Кеннеді заявив після конференції з американськими й закордонними архітектами в Бостоні, Массачусетс, що Меморіяльну Бібліотеку ім. Джана Ф. Кеннеді та Інститут того ж імени проєктуватимуть і будуватимуть американські архітекти.

У Західній Німеччині очищено головного команданта від закидів воєнних злочинів

Бонн. — Секретар східньо-німецької комуністичної партії Альберт Норден виступив публічно з закидами проти новопризначеного генерального інспектора західньо-німецьких збройних сил генерала Гайнца Треттнера, що той допустився цілого ряду воєнних злочинів. Між тими злочинами наводилось бомбардування Роттердаму, бомбардування відкритих міст в Еспанії під час тамошньої громадянської війни, бомбардування Норвегії під час тамошнього німецького висаду і т. п. Генерал Треттнер був в останній світовій війні старшиною парашутних військ. Західньо-німецький уряд, свідомий того, що в минулому багато комуністичних закидів щодо поганого минулого різних достойників в Західній Німеччині виявилися були правдивими, наказав докладно перевірити минуле генерала Треттнера. Внаслідку появилось 40-сторінкове повідомлення західньо - німецького міністерства оборони, де точка за точкою опрокидується комуністичні закиди. Виявилось, що Треттнер або взагалі не був в тих діях, що йому комуністи приписують, або був ще у військовій академії, або не належав до штабу, що виготовляв дані пляни, що їх ніби мав виготовити Треттнер. Становище генерального інспектора військ в Західній Німеччині є однозначне з головним командуванням німецьких збройних сил.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Джансон** під час гарної погоди в неділю 12-го квітня проходжувався на площі перед Білим Домом, а численні туристи, які були на Іст Екзекютів Авеню, почали вітати Президента окликами, на що Президент відповідав помахом руки. Після того Президент підійшов до брами та через щілини її вітався з туристами, що були за брамою, подаючи їм руку. В суботу Президент казав відкрити браму та опроваджував туристів по площі перед Білим Домом. Під час того всього багато клопоту мають аґенти секретної служби, які дбають про безпеку Президента.

● **Журналіст Джім Дж. Лукас**, який опублікував інтерв'ю з покійним генералом Даґлесом МекАртуром про „велику зраду Англії в корейській війні", і який тепер перебуває на фронті в Південному В'єтнамі як журналіст, назвав генерала Вітні „боягузом" за те, що він назвав то інтерв'ю з генералом МекАртуром „нонсенсовою видумкою". Він спочатку сказав, що не складатиме заяви в цій справі, але пізніше заявив: „Я змінив свою думку і складаю заяву. Генерал Вітні є брехуном".

● **Противники** збільшення вкладок до так званого Блу Кроссу, забезпеченевої аґенції на шпитальне й операційне лікування в нюйоркському стейті заявляють, що підвищення оплат спричинить те, що з Блу Кроссу не зможуть користати незаможні люди, тому стейт повинен допомагати цій забезпеченевій установі, бо - як цього не буде, то Блу Кросс стане бизнесовою установою, а не гуманітарною.

У СВІТІ

● **В Об'єднаній Арабській Республіці** „знаціоналізовано" 68 шпиталів. Не охоплено цим декретом тільки дуже нечисленні шпиталі, чи пак санаторії, які є індивідуальною власністю, здебільша окремих лікарів. Зате всі шпиталі, що були власністю різних харитативних організацій та спілок — перейшли на власність і під адміністрацію держави.

● **Між Францією і Альжиром** прийшло до порозуміння в справі масового напливу до Франції альжирських еміґрантів. Коли з Альжиру в добі тамошнього терору проти французів і після отримання Альжиром самостійности втекло до Франції кругло мільйон французів, то в Альжирі погіршились економічні відносини і настало погане безробіття. Тому до Франції виїздить здебільша безробітні альжирські араби, які користають з французького господарського „буму", що потребує робочих рук. Але з масовим напливом альжирських арабів ще більше погіршилися у Франції житлові і санітарні умови та загострилась проблема злочинности.

● **Італійський парлямент** дебатує над новим законом, що надав би більшу автономію Південному Тиролеві, замешкалому поважною австро - німецькою меншиною. Це стосується округи Больцано — по - німецьки Боцен — з 22.000 мешканцями. Німецька мова має стати рівноправною в урядах і на поліції і німці мають мати більші права в ділянці культури та шкільництва. Італійсько - австрійські взаємини, напружені з приводу Південного Тиролю, значно покращали.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Полагоджена справа

Публікація в українській пресі заяви Комітету Пам'ятника Шевченкові „У справі звернення діячів культури підсовєтської України" остаточно полагоджує цю справу, що чотири з половиною місяці була в нашій суспільності предметом уваги і дебат. Сама справа відома. Саме в той час, як група американців на чолі з газетою „Вашинґтон Пост" вела справжній похід проти пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, в київській „Літературній Україні" з 29-го листопада 1963-го року було надруковане це „слово" - звернення, під яким стояли підписи 34 більше і менше заслужених або й зовсім не заслужених діячів культури підсовєтської України та яке своїми видумками про відношення Шевченка і його творчости до комуністичної системи і тієї системи до Шевченка підсувало та скріплювало використовувані противниками пам'ятника арґументи, скеровані на відкликання закону про будову пам'ятника Кобзареві України в столиці Америки, бо Шевченко, мовляв, був предечою комунізму і його зате шанують в Совєтському Союзі. Проти цієї арґументації виступила, як відомо, інша вашинґтонська газета „Стар" у відомій редакційній статті проти „вини через асоціяцію". Ця обставина, як і факт, що совєтський репрезентант в Об'єднаних Націях у листі до „Вашинґтон Пост" майже дослівно такими самими твердженнями, як наведено в „слові", причинився до акції проти пам'ятника, як і факт, що текст цього „слова" розіслала до преси совєтська амбасада у Вашинґтоні, все це вказувало недвозначно, що головною ціллю „слова" було знівечити всю цю велику акцію і не допустити до встановлення пам'ятника.

При цій виразній злонамірености „слова", в ньому були рівночасно хитро вплутані дві пропозиції: прийняти для пам'ятника у Вашинґтоні землю з Шевченкової могили в Каневі і запросити діячів культури підсовєтської України до участи в урочистостях відкриття пам'ятника. Частина нашої преси й нашого громадянства цілком або майже цілком злеґковажила всі „обставини" згаданого „слова", віддаючи увагу виключно цим пропозиціям, приймаючи їх так, як вони були написані, не мавши жадного доказу, що ці пропозиції були справді написані усіма підписаними під „словом".

З цих та багатьох інших міркувань Комітет Пам'ятника Шевченкові не вважав за потрібне відповідати на те „слово", натомість зайняв до нього своє становище в чисто формальній заяві. Становище ясне і недвозначне: цілість „слова" та час його публікації мусять привести до висновку, що воно було ділом комуністичної партії і злонамірене. Тому Комітет відкидає видвигнені в тому „слові" пропозиції щодо землі і запрошення тих, що, всупереч найвищим ідеалам Шевченка, вважають Москву столицею України; він рівночасно стверджує, що в урочистостях відкриття пам'ятника у Вашинґтоні візьмуть участь усі ті, які за Т. Шевченком вірять у той „праведний закон" Вашинґтона, що про нього згадує Шевченко в своїй поемі „Юродивий", себто „у закон демократичної свободи громадян, разом із волею слова та сумління у незалежних національних державах".

Це й полагоджує справу. Ствердивши, „що прийняття справді священної землі з могили Шевченка з ласки чи рук репрезентантів окупаційного московсько-совєтського режиму в Україні було б профанацією тієї землі, а запрошення їх до участи у відкритті пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні було б зневагою пам'яті великого Кобзаря України та вселюдського співця волі і справедливости", Комітет рівночасно не має сумніву, що у відкритті пам'ятника візьмуть участь усі, хто направду шанує Шевченка і вірить в оспіваний ним праведний закон Вашинґтона.

Москва і Пейпінґ: що далі?

Взаємини між Совєтським Союзом і комуністичним Китаєм загострилися до такого ступня, якого до цього часу ще не сягали. Бо й не бувала це річ, щоб совєтський прем'єр, водночас перший секретар компартії СССР, одним дихом прославляв „американських імперіялістів" за розсудок та „реалістичний підхід" до міжнародної проблематики і лаяв братніх китайських комуністів, як дурнів і „тупих догматиків". Це не бувала до цього часу річ, щоб совєтський прем'єр прославляв колишнього і теперішнього американських президентів, державного секретаря і деяких сенаторів за те, що сприяють світовому мирові, і водночас таврував лідерів китайських комуністів за їхню войовничість і за те, що вони штовхають світ у напрямку до атомової катастрофи.

Отож, мабуть, правду кажуть ті західні коментатори, які твердять, що відносини в міжнародному комуністичному таборі вже далеко переступили межі „ідеологічної суперечки" на тему інтерпретації догм, проповідуваних Марксом - Лініним. Дехто з тих коментаторів пригадує відому правду, що найгірша ворожнеча буває між колишніми приятелями або між членами рідні, бо тоді грають ролю не справи, що їх можна легко розсудити у спокійному, холодному розгляді, а — персональна заїлість та ображені амбіції, що породжують почуття ненависти. Коли Хрущов на закид комунокитайців, що він боїться війни, відповідає „тільки дитина і дурень не бояться війни, — дитина, тому, що не має розуму, а дурень тому, що Господь відібрав йому розум" — то це не „ідеологічна дискусія", а свідоме ображування китайських партійних лідерів.

Тому в обмірковуванні відносин в світовому комуністичному таборі на перше місце висувається питання: що далі? Коли приймається, що вже запізно на злагоду між Москвою і Пейпінґом, на якесь заклеєння прірви між ними, щоб мати „передишку" задля прохолодження умів і шукання нової бази під єдність комуністичного руху, то — логічно — ці нинішні відносини мусять привести до повного розриву між російськими і китайськими комуністами. Хрущов, як виходить з його виступів і натяків, змагає до скликання нового збіговища 80-ох різнонаціональних компартій, на якому прийшло б засудження китайських комуністів та виключення їх з „соціялістичної спільноти". Противники такої радикальної розгри — між ними офіційний орган найбільшої в Західній Европі італійської компартії „Ль-Уніта", заявляючись за Москвою і проти Пейпінґу, все ж звертають увагу, що формальне переведення розколу комуністичного табору не зліквідує китайської компартії і її прихильників. Постануть просто два суперницькі центри світового комуністичного руху, які виступатимуть уже офіційно і вестимуть боротьбу один проти одного цілком безпардонними способами. Сам Хрущов признає, що „буржуазні імперіялісти затирають руки з вдоволення" нинішнім внутрішньокомуністичним розлядом, але він єдину вину приписує китайським „розбивачам єдности".

Покищо для Заходу з цього спору та користь, що Совєти не хочуть і не можуть вести не то гарячої, а й холодної війни на два фронти і дещо присмирніли. Зате в Південному В'єтнамі, відносини на Кубі, в Лясосі, в Занзібарі, в Альжирі виявляють яскраво, що комуністична зараза не минулась і активна боротьба проти неї необхідна.

Мих. Килимний

ІСТОРИЧНИЙ ДЕНЬ БРАЗИЛІЇ

Два роки, шість місяців і 24 дні урядував президент Бразилії Жуон Ґулярт. Протягом цього досить довгого часу відбувалась в країні завзята боротьба між комунізмом і демократією, яка позначалася не тільки на внутрішньому але й на зовнішньому відтинках. Цілий світ уважно приглядався, чим скінчаться змагання за Бразилію, до якого із світових таборів вона пристане.

Президент Ґулярт спочатку більше скидався на Керенського, як на Леніна. Переважній більшості політичних спостерігачів видавалося, що його в якийсь спосіб усунуть самі комуністи, а після того біля державної керми поставлять справжнього свого провідника, особу рішучішу, політично вироблену, а насамперед — розумнішу. До речі, про розумові здібності Ґулярта в Бразилії не надто високої думки. Не раз прилюдно говорилося й писалося в пресі, що він випадково потрапив на президентське становище, бо з його здібностями не можна бути навіть директором банку у провінційному містечку.

Однак, щоб не ускладняти становища, а головне, щоб повністю використати величезні леґальні можливості президента країни для осягнення своєї мети, комуністи вирішили йти з Ґулартом аж до самого кінця, аж до встановлення їхнього режиму. З бігом часу вони зуміли перетворити його на слухняного виконавця їхньої волі. І в кожному новому потягненні Ґулярта люди вже легко розпізнавали то „почерк" Леонеля Брізолі, то Абелярда Журеми, то Франсіска Жульона, то Міґеля Аррасса — відомих комуністичних діячів - змовників. Таким чином, Жуон Ґулярт поступово проходив шлях від бразилійського Керенського до бразилійського Леніна.

Хоч в країні за його президентства ставало щоряр скрутніше, демократичні сили уникали діяти швидко та рішучо, щоб витримати конституційні приписи, щоб якось дотягнути до нових виборів, уникаючи революції й громадянської війни. Таке ставлення своїх противників врахували комуністи. Маючи вповні слухняного собі президента, вони захоплювали в свої руки важливіші становища в державній адміністрації, у війську, в професійних та студентських організаціях.

Вони, комуністи, не покладали особливих надій на вибори, і тому поставили собі за мету довести країну до найбільшого хаосу, а тоді вже, під покришкою конечної потреби встановити лад — захопити в свої руки владу ще перед виборами.

Тож у Бразилії безперервно зростала дорожнеча, докраю занепало матеріяльне забезпечення працюючої людности, „румунського рівня" досягла корупція в державній адміністрації, анархія просякла всі ділянки життя. У міжнародній політиці Бразилія тягнула за Москвою й Кубою, проти західньої світу, проти її природньої й традиційної приналежности до американської спільноти країн. Горлаючи про патріотизм, опанований комуністами уряд створив неможливі умови для чужинецьких фірм, наслідком чого закордонні капітали почали масово відпливати, відібрані від закордонних фірм та удержавлені підприємства працювали щораз гірше, руйнуючи і так слабку економіку країни. Бразилійська валюта щораз більше знецінювалась, і напередодні повалення уряду Ґулярта американський доляр коштував уже 1 950 крузейрів . .

Хто-зна, чи в подібних умовах можна було витримати до наступних виборів, які за пляном припадають на жовтень 1965-го року. Але чекати на них закликали населення всі демократичні середовища, закликали до витривалости й терпіння. Цієї їх настанови не змінили навіть відкриття підготови атентатів на видатних протикомуністичних діячів-губернаторів естада Ґванабара Карльоса Лясерди та Ріо Ґранде до Суль Ільдо Менеґенті.

Захопивши в свої руки команду суходільних військ, військово - морської фльоти та військової авіяції, маючи за собою проводи майже всіх професійних синдикатів і студентських організацій, вишколивши та озброївши численні боївки, комуністи вирішили більше не чекати, не бавитися в демократію, а негайно знищити її, „ущаслививши" Бразилію своїм диктаторським режимом.

Як уже писалося на сторінках „Свободи", претекстом до цього стали законопроєкти різних реформ, головно аґрарної, що були подані урядом і що на довгий час застрягли в парляменті. Ґулярт та його найближчі комуністичні співробітники не шукали компромісів з парляментом, не ризикнули вони дати ті законопроєкти і на всенародне голосування, бо вже відчували вороже до себе ставлення переважної більшости населення, симпатії якого здобув їх запеклий, невгнутий противник Карльос Лясерда.

Жуон Ґулярт зухвало плюнув не тільки на парлямент, а й на конституцію республіки, проголосивши офіційну домову з трьома військовими міністрами про те, що проведення всіх реформ, зокрема земельної, забезпечить військо. Після того в Ріо де Жанейро він скликав під охороною війська мітинґ, на який запросив керівників усіх синдикатів і на який комуністи, за державні гроші, звезли з усієї країни своїх прибічників. На тому мітинґу президент прочитав і підписав закон про земельну реформу, а Брізоля виголосив промову, закликаючи розв'язати парлямент.

Хоч сам парлямент супроти такого вчинку президента повівся невиразно і спокійно розійшовся на „великодні вакації", нарід до цієї справи поставився інакше. Слушно вбачаючи в нових витівках президента намагання далі поширювати комунізм, нарід масово пішов на спонтанні протикомуністичні демонстрації. В Сан Павльо та в інших містах відбулися багатотисячні демонстрації. Протести проти дій президента посипались з усіх боків.

Комуністи, спираючись на військо, професійні синдикати, студентські організації та вишколені боївки, визнали, що пробила вже „12-та година". Ґулярт заявив, що повваливши існуючу демократію, він дасть народові таку, яка йому потрібна. На 1-ше квітня плянувалося своєрідну комуністичну революцію, за висловами її надхненників — „зовсім малою кров'ю".

Почали до того дня готуватися й протикомуністичні сили. В Ріо де Жанейро, звідки думали почати свій похід комуністи, їхні противники, очолені губернатором Карльосом Лясердою, взялися робити барикади, перерывати вулиці, біля естадуальних будинків ставити оборонні загати. Тут належить пояснити, що кожний губернатор естада має своє окремі військо, так звану військову поліцію. Мав її і Карльос Лясерда, готуючись до боїв з федеральними військовими частинами. Без участи президента республіки відбулася конференція переважної більшости губернаторів.

Саме перед 1-им квітня почалося заворушення у федеральних військах. Кілька сержантів морської фльоти, відмовились піти під арешт за вчинені ними проступки, заховавшись від кари в приміщенні опанованого комуністами синдикату металюрґів. Вислане міністром воєнної фльоти з'єднання морської піхоти, відмовилося арештувати винних. Командувач суходільних військ дав наказ оточити всіх моряків, причетних до цього інциденту, і чекати вирішення справи президентом. Ґулярт негайно прилетів літаком до Ріо де Жанейро і дав наказ . . . звільнити притриманих моряків а міністра військово-морської фльоти усунув з посади.

В таких умовах фактично готувалися дві революції — одна комуністична, а друга протикомуністична. Напередодні 1-го квітня губернатор естада Мінас Жерайс, Маґаляйс Пінто, підтриманий командувачем місцевої військової округи генералом Мовроном, проголосив непослух президентові.

1-го квітня почалися обидві революції відразу, що тривали всього кілька годин і без особливого пролиття крови закінчилися повним розгромом комуністів. Вислані проти естадуального уряду й повсталих військ у Мінас Жерайсі частини федерального війська прилучилися до революціонерів і спільно з ними рушили на Ріо де Жанейро. Командувач федеральним військом в естаді Сас Павльо, генерал Амаврі Круель, оприлюднив маніфест про загрозу червоного ярма для Бразилії, яке хоче одягнути на неї президент республіки. В самому Ріо спочатку тільки цивільне населення та естадуальна поліція згромадилися довкола губернаторського будинку, вигукуючи: „Перемога за Лясердою!" Згодом президент вислав до губернаторського будинку батальон морської піхоти, на чолі з комуністичним адміралом Кандідо Араґоном, щоб арештувати Лясерду. Останній з револьвером та мікрофоном в руках (саме виступав з промово в радіо - телевізії), героїчно кинувся їм назустріч.

(Закінчення на стор. 4-ій)

ФРАНЦІЯ — ЦЕ ДЕ ҐОЛЬ...

Париж. — Королеві Людовикові XIV приписують слова: "Франція — це я!" Чи він ці слова промовив колинебудь, чи може думав так, — це не є рішальне. Знаємо, що він та інші абсолютні монархи так діяли. В їх уяві держава і особа володаря, його персональні інтереси були тотожні. Цікавий паралелезм: під час другої світової війни, коли де Ґоль, як еміґрант, перебував у Лондоні, зустрівся він з англійським дипломатом Геролдом Ніколсоном. У розмові з Ніколсоном де Ґоль сказав, що він, і тільки він, репрезентує волю Франції до незалежного життя. При цій нагоді згадав Ніколсон Людовика XIV і його слова — тФранція — це я.

Після поразки Німеччини де Ґоль був прем'єром Франції. Але він поводився із своїми міністрами не як з рівноправними колеґами, а як із службовцями. Окрім того, він ставив різні вимоги фінансового порядку, яких більшість парляменту не могла прийняти. 1946-го року де Ґоль зрікся прем'єрства і оселився на провінції. Він сподівався, що його проситимуть вернутися до влади. Але помилився, бо за ним стала тільки його партія.

Для партії де Ґоля політика „Четвертої Республіки" з частими змінами в уряді і безплановістю давала матеріял для критики. Але тільки велика криза 1958-го року привела де Ґоля знов до влади. Голісти в пресі і в промовах називали „національною зрадою" кожну спробу французького уряду визнати незалежність Альжиру і припинити колоніяльну війну, якої Франція не могла виграти. Старшини французького війська в Альжирі хотіли скинути законний уряд в Парижі і покликати до влади де Ґоля, який обіцяв, що закінчить війну, і Альжир буде й надалі французький.

Була небезпека, що почнеться в самій Франції громадянська війна, і тому більшість парляменту рішила звернутися до де Ґоля, щоб допоміг привести до замирення. Фактично де Ґоль прийшов до влади, спираючись на бунт офіцерів армії в Альжирі, що вірили словам де Ґоля, який обіцяв забезпечити панування Франції в цій колонії.

Ставши на чолі уряду, де Ґоль ужив різних заходів, щоб виробити нову конституцію, яка б забезпечувала владу його і його партії. Новий виборчий закон, вибори президента і надання президентові надзвичайних уповноважень — все це нагадує польський режим за часів Пілсудського: рішальним чинником у державі є президент, а його партія — це як „бльок безпартійних для співпраці з урядом".

Де Ґоль не сповнив своїх обітниць щодо Альжиру і визнав самостійність цієї колонії, як і інших колоній в Африці. Оґірчені цим деякі групи військових створили тайну організацію з наміром вбити де Ґоля. Кілька разів його життя було загрожене.

Коли оцінювати теперішню міжнародну політику де Ґоля, яка наробила багато шуму в світі, (його підкреслювання, що Франція — великодержава, його пляни зробити Францію атомовою державою, його бажання грати особливу ролю в світовій політиці та його неперебірлива пропаґанда проти „геґемонії англосаксонців"), то треба завжди пам'ятати обставини внутрішньої політики Французької Республіки. Пропаґандою за „великодержавність" Франції де Ґоль хоче догодити тим французьким націоналістам, що привели його до влади своїм бунтом в Альжирі в 1958-му році. Французи ловилися на такі кличі, як „велич" і „слава".

Спомин про поразку Франції в Альжирі де Ґоль хоче стерти такими сумнівними „перемогами", як визнання червоного Китаю і залицянням до країн Латинської Америки, де вашинґтонський уряд мало популярний. Таким чином, де Ґоль хоче вийти нагору на хвилях французького націоналізму. Його критики в самій Франції і за кордоном звертають увагу на те, що відроджений французький націоналізм мусить збудити націоналізм серед сусідніх народів, і це може розвалити з великими трудноцами створену Европейську Господарську Спільноту із шістьох держав.

Колишній прем'єр Франції Ґі Молле у промові, виголошеній 28-го березня в Пюто, зазначив, що Франції потрібний союз держав НАТО, але де Ґоль своєю політикою цю організацію розбиває. Про намір де Ґоля зробити Францію атомовою державою Молле сказав:

„Він шантажує. Його гнітить спомин про конференцію в Ялті (1945 р.), на якій його не було. Він не може стерпіти, що американці і росіяни мають намір уреґулювати світові проблеми. Чим слабша є атомова зброя, тим вона небезпечніша. Поширення атомової зброї — це найбільша небезпека, яка може постати в світі. Якщо інші мають атомову зброю, то це не значить, що й нам її треба мати".

В 1965-му році відбудуться вибори президента Франції. Уже тепер іде виборча аґітація в пресі й на публічних сходинах. Партія де Ґоля, само собою, ставить кандидатуру теперішнього президента. Опозиція буде, з усього видно, голосувати за популярного мера Марселю — Ґастона Деферра. Перемогти де Ґоля — було б трудно. Адже ж уряд не дає можливости чесної гри для опозиції: радіо і телевізія — це монополія уряду. Окрім того, у Франції є сильна комуністична партія. Якщо комуністи будуть голосувати за Деферра, то ґолісти використають це в своїй пропаґанді проти опозиційного кандидата.

Viator

ДАЛЬШИЙ ПОСТІЙНИЙ РОЗВИТОК І РОЗБУДОВУ УНСОЮЗУ ЗАПЕВНИТЬ НАМ ЗБІРНА ПРАЦЯ ВСІХ ВІДДІЛІВ. — ОБОВ'ЯЗКОМ КОЖНОГО ВІДДІЛУ Є: ПРИДБАТИ БОДАЙ ОДНОГО ЧЛЕНА КОЖНОГО МІСЯЦЯ!

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(27)

Це все правда, яка стосується і до наступної української історії, до Миколи II, включно, а далі через Леніна-Сталіна аж до Хрущова. Але Івакін не може бути послідовним, і в дальших своїх поясненнях він заперечує те, що відважився був сказати. Івакін боїться признати за свої ті виявлення алегорій, які аж напрошуються на основі тексту Шевченкової поеми і про які ми згадували.

Івакін пише: „Не можна робити висновків про якусь „містичність" „Великого льоху", бо в „містерії" Шевченка не більше „містичного" і „релігійного", ніж у „Мистерии-буфф" Маяковського" (ст. 223-224). Івакін вважає, що не треба дошукуватися виявлень, що саме уявляють собою оті три душі. І, не хотячи сказати правди, він пише: „На нашу думку, „душі" не є алегоричним втіленням якихось суспільних сил України. В алегоричній функції ці „душі" виступають тільки посередньо. Алегоричними є, власне не „душі", а ті сюжетні колізії, які з ними пов'язані". Івакін виступає тут проти О. Білецького і Є. Кирилюка. Білецький писав, що „три душі — уособлення малосвідомости в народній масі", яка підтримувала Б. Хмельницького і Петра І, а Кирилюк так само мусів згадати „наївні сподівання малосвідомої частини суспільства".

Очевидно, що це могло не сподобатися Москві, що тільки „малосвідомі українці" були за возз'єднання. І ось тепер Івакін вишукав нову теорію: ці „душі" нікого не представляють, вони, нібито, були потрібні Шевченкові лише для того, щоб створити сюжетну колізію — „гріх" і „кару" за нього. „Отже „душі", — пише Івакін, — потрібні були тут поетові остільки, оскільки через їх „трагічну вину" він розкривав ступінь свого засудження певних явищ минулого" (ст. 227).

Івакін вірно зазначив (ст. 228), що „поема Шевченка — це не схолястична алегорія середньовічного поета-містика, кожний образ якої є символом, що потребує від читача відповідного „розсимволізування". Але він, висміваючи „зубра націоналістичного шевченкознавства", акад. Смаль-Стоцького" (ст. 227-228), пішов задалеко і взагалі відкидає символи та алегорії „Великого льоху", що його сам поет назвав „містерією" і що його головні символи, з яких насміхається Івакін, пов'язані з іншими Шевченковими творами, і тому їх виявлення спирається на знанні всієї творчости. Цікаве ще й те, що Івакін не відкидає зовсім символів в другій частині „Великого льоху", де виступають ворони, бо там, здається йому, легше ці символи тлумачити так, як це треба згідно з „Тезами про 300-річчя возз'єднання України з Росією".

Це ще раз стверджує, як важко науковцям під диктатурою Москви достосувати Шевченка до московської імперіялістичної та колоніяльної політики. І тому автори „Історії української літератури", а в дійсності згаданий вже не раз Є. Кирилюк, написав стовідсоткову неправду про „Великий льох". Зокрема про символіку трьох душ написав він таке:

„У минулій долі першої і другої „душ", коли вони були ще „людьми", Шевченко уособив український народ і його ставлення до великих історичних подій: всебічну підтримку ним (це значить, українським народом" — Л. Л.) боротьби Хмельницького за возз'єднання України з Росією, як боротьби за здійснення мрій і прагнень народу; підтримку ним боротьби Петра І проти іноземних загарбників і зрадника Мазепи. Нарешті, в образі третьої душі-немовляти відображено наївні сподівання частини селянства на здійснення фальшивих обіцянок Катерини II „возвести малоросійський народ на вищий ступінь щастя" (ст. 235)

Ця цитата з книжки, що її видала Академія Наук УССР в Києві 1954 року за редакцією дійсних членів тієї Академії, може свідчити навіки вічні, яка може бути „об'єктивна наука" в Україні під московсько-комуністичним режимом. Вистачить прочитати Шевченків твір і порівняти його з тим, що надруковано у виданні Академії Наук УССР. А. Ю. Івакін насміхається над працею Ст. Смаль-Стоцького, який шукав тільки правди в Шевченкових творах, бо й сам Шевченко писав про „духа правди", котрого світ Миколи І не міг прийняти. Не може його прийняти і світ Хрущова з його червоним російським імперіялізмом.

Як можуть поважні вчені-академіки, до яких чейже треба б зарахувати покійного О. І. Білецького, писати, що „душі" в поемі „Великий льох" свідчать про те, „що Б. Хмельницького і Петра І підтримують несвідомі верстви українського народу"? Це можна пояснити тільки умовинами жахливого режиму, де вчені пишуть те, що їм наказують, а не те, що вважають вони за правду.

Те саме можна сказати й про твердження Кирилюка, ніби перша і друга „душа" свідчать, що українське суспільство підтримувало політику Б. Хмельницького і Петра І.

У другій сцені „Великого льоху" виводить поет три ворони: українську, московську й польську — злих духів України, Московщини й Польщі. Польська ворона знищила Польщу, московська шкодить своєму народові, а українська від найдавніших часів нищить Україну, але не може в цьому ділі дорівняти москалям:

> І я люта, а все-таки того не зумію,
> Що москалі в Україні з козаками діють.
> Тепер уже заходились древности шукати
> У могилах . . . бо нічого уже в хаті взяти . . .

Українська ворона повідомляє своїх посестер, що в Україні „сю ніч будуть родитися близнята: один буде, як той Гонта, катів катувати, — другий буде катам помагати". І як той Гонта виросте, то все вороняче діло пропаде, бо він „розпустить правду й волю по всій Україні". Ворони радяться, як би то не допустити до появи нового Гонти в Україні.

На думку Ст. Смаль-Стоцького, українська ворона — це „злі духи, темні сили народу, — це перевертні", що „помагають москалеві господарювати, та з матері полатану сорочку здіймати" („Розрита могила"), це зрадники, як „Галагани й Киселі та Кочубеї-Ногаї" („Бували войни . . ."), це ті „няньки, дядьки отечества чужого", це „ не люди, а змії", це люті вороги правди й волі на Україні та її самостійного державного будівництва". („Повне видання вторів", П, ст. 273, Шикаґо).

Івакін признає, що „вороги" — персонажі символічні, вони — уособлення зла в історичній долі України, Польщі й Росії. Українська „ворона" — це уособлення фатальної в історії України ролі її панівного класу". Але зараз же після цього Івакін додає: „Проте було б спрощенням вбачати в образі першої „ворони" просто „псевдонім" українського панства, адже не воно „Полуботка в тюрмі задушило" — „робота", якою чваниться українська „ворона". Однак Івакін не виявнює докладніше цієї справи, він загально пише, що „ворони" — це не елементарні алегорії, а складні художньо-філософські узагальнення поета-мислителя" (ст. 229).

Щодо згадки про народження двох близнят, з яких одне визволятиме Україну, а друге буде катам допомагати, то совєтські науковці не бачать тут передбачення Шевченком боротьби за національне визволення; вони твердять, що мова тут „про соціяльний антагонізм, який уже намітився в народній масі з початку формування нації (про „дві нації в одній нації") і який частково спостерігав, частково передбачав Шевченко". (Так написано в згаданих „Тезах доповідей" на VII Шевченківській Конференції, ст. 9, Івакін, ст. 231). Івакін сам від себе додає таке: „Отже, в образах „близнят" немає ніякої містики (ніякої „месії" і „антимесії", як про це читаємо в націоналістичних писаннях), а є специфічне образне втілення соціяльних ідей Шевченка" (ст. 231).

Таке читаємо в „Тезах" і так рекл Івакін, який гадає, що „соціяльні ідеї" можуть бути передбачувані в найбільш таємних обставинах, і в цьому не буде містики.

Івакін висміває Ст. Смаль-Стоцького за те, що він, нібито „відшукує алегорії там, де їх немає й не може бути", бо хоче „дати і цим квазіалегоріям відповідне націоналістичне „роз'яснення" (ст. 227). Івакін висміває це пояснення, бо воно не корисне для московських окупантів України. Алеж сам Івакін пояснює далі (стор. 231) народження „близнят" термінологією теперішньої совєтської публіцистики, і в цьому не бачить нічого смішного.

Відзначення Свята Державности у Ванкувері, Б. К.

Центральною подією у відзначуванні наших культурних і національно-політичних подій, є без сумніву, Святкування Державности й Соборности Українських земель. Тому то наші Ванкуверські організації, об'єднані в Комітеті Українців Канади, йдучи за прийнятою традицією минулих літ, старалися завжди відмічувати як найвеличавіше, незабутні дні 22-го січня, 1918-1919 рр. У відміну від попередніх років, управа відділу КУК, рішила уладити цього року Свято Державности у формі бенкету з малою концертовою програмою. Згідно з наміченим пляном бенкет відбувся в новозбудованій, авдиторії Українського Католицького Центру при наявності 300 учасників. Бенкет формально відкрила голова управи відділу КУК, пані Крипс, яка в українській і англійській мові пояснила політично-державницьке значення історичного акту з дня 22-го січня 1918 і 1919 рр. та рівночасно підчеркнула наші завдання тут на еміґрації супроти поневоленої Батьківщини. Самою програмою бенкету провадив вміло магістер фармації пан Крипс.

Головним промовцем був спеціяльно запрошений достойний гість з Оттави, — сенатор П. Юзик. Його промова на тему: „Українська справа на арені Об'єднаних Націй" — солідно опрацьована, обґрунтована історичними фактами, підтверджена відповідними цитатами, збудила помітне заінтересування серед приявних, передусім, наших співгромадян не українського походження. Даючи перегляд вікового безперервного наступу Москви на Україну, прелеґент зупинився на подіях визвольної боротьби, з часів першої світової війни та підчеркнув й міжнародне політичне значення проголошення Незалежности й Соборности Укр. Земель.

Після цієї формальної частини відбулася концертова програма, у склад якої увійшли милозвучні, чаруючі всіх сольоспіви пані Російчук, при акомпаніяменті панни Савелі Шевчук та виступ місцевої танцювальної групи, під проводом пані О. Крипс — оркестра П. Шевчука.

Управа КУК запросила на цю імпрезу цілий ряд визначних гостей — представників провінціяльного уряду, управи міста Ванкувер та місцевого університету. Були присутні також католицький і православний священики.

Та в улаштуванні Свята Державности управа відділу КУК не ограничилася виключно до самого бенкету, але поробила цілий ряд заходів, щоб приїзд сенатора Юзика стався поважним вкладом у нашій місцевій політично-пропаґандивній праці, ознайомлюючи чужинців про наші визвольні державницькі змагання та про сучасний стан поневолення й русифікацію українського народу. Руководячися цією думкою, управа відділу КУК, поробила старання й добилася цього, що посадник Ратій підписав проголошення, визначуючи день 22-го січня Днем Української Державної Незалежности. Поважним причинком політично-інформативного характеру була пресова конференція уділена сенатором Юзиком кореспондентам обох найбільших часописів у Б. К., це є Сан і Дейлі Провінс, а також його виступ на телевізійній станції ч. 6 і 8 з півгодинним інтервю на тему — „Байкультуризм чи мультикультуризм у Канаді". На цю ж саму тему виголосив сенатор довший реферат у понеділок 27-го січня ц. р. для студентів місцевого університету Б. К. Жива дискусія, що вив'язалася після цього реферату, була наглядним доказом актуальности цього питання на терені цілої Канади. Визначним осягом інформативно-політичним не тільки для українців Ванкуверу, але загально для цілого нашого поселення в Канаді, являється 40-мінутове інтервю між деканом історичного факультету при місцевім університеті проф. Блейф Нетбі та сенатором Юзиком, в якому наш сенатор зі знанням вченого історика та гнучкістю політика, виложив і вияснив українські погляди та українське становище у справах байкультуризму. Інтервю це було взяте на тейп і буде передане на хвилях трансканадійської сітки С. Б. С.

В неділю в першій годині по полудні зложив сенатор Юзик вінок від українського громадянства у стіп Незнаного Жовніра на площі — Вікторі Сквер. В мовчазній задумі при похилених українських і канадійських прапорах та співучасті ветеранів українських визвольних змагань, вклонили ми свої голови перед масстатом Великої Ідеї і Смерти тих, що під канадійськими прапорами на полях світових арен боротьби, клали свої голови за високі Ідеали Свободи і Волі всіх народів. І наші думки неслися в ту хвилину мимоволі на Україну й ми складали вінок пошани й любови сплетений із найніжніших почувань наших серць перед Пам'ятником того Незнаного Українського Вояна, що в рядах українських національних армій і повстанчих з'єднань, цементував своєю кровою основи Української Самостійної Держави.

В кінці слід згадати про прийняття і вужчі сходинизустріч сенатора Юзика з провідниками наших церковних громад та культурно-освітніх і політичних організацій. В теплій, дружній атмосфері інформував бесідник приявних про цілі, завдання й осяги КУК в історичному аспекті, а також морально-національні обов'язки супроти цієї репрезентативної, з'єднуючої нас організаційної надбудови цього по словам сенатора нашого українського еміґраційного парляменту в Канаді. З особливішою силою підчеркнув сен. Юзик потребу вийти нам з вузьких рамців наших установ та виплисти на широкі загально-канадійські води, інформуючи наших співгромадян про світлі сторінки нашої історії, наших державницьких змагань та про стратегічне й географічне й геополітичне значення Самостійної Української Держави в укладі міжнародніх сил — особливо в теперішньому змагу між Сходом і Заходом. Ці слова сенатора були повчальною лекцією тих наших громадян у Ванкувері, що у гніві й попразненні своїх ультрапатріотичних сантиментів з неоправданим упередженням поставилися критично до способу переведення Свята Державности у формі бенкету, як до недопустимого новаторства. Після цієї цінної доповіді, багатої у глибокі думки, вив'язалася цікава дискусія, де приявні ставили речеві, запити, на які Прелеґент дав всевичерпні відповіді.

Свято Державности і пов'язані з ним виступи сенатора Юзика, пройшли з успіхом. Доказом цього є прихильні відгуки у місцевій англомовній пресі, як Сан, Дейлі Провінс і Юбіссій та Б. С. Колумбіян. Додатні рецензії чужинців-журналістів, що досі відмовлялися поміщувати статті на українські теми в місцевих часописах, свідчать про те, що наші муравлині, систематичні заходи ломлять поволі, той мур незнання й упередження, який наші історичні вороги здвигали проти нас протягом цілих століть.

М. Т-к. — член управи відділу КУК — Ванкувер

● Колишній британський прем'єр Гаролд Мекміллен відмовився прийняти запропонований йому королевою Єлисаветою титул лорда і місце в палаті лордів. Він скінчив 70 років і хоче цілком відійти з активного політичного життя.

Громада Ню Бронсвіку, (Сомерсету) й Бавнд Бруку в поклоні Тарасові Шевченкові

Українські громади Ню Бронсвіку, Сомерсету (Френклин Тавншипу, де одну з вулиць названо Евеню Шевченка) й Бавнд Бруку та околиць 5-го квітня величавим концертом вшанували 150-річчя народин Т. Г. Шевченка. Підготову концерту перепровадив місцевий Відділ Комітету Пам'ятника Шевченкові. Він подбав про його багатогранну програму й широке розголошення серед громадянства, а також про пресові звідомлення в місцевій англомовній пресі.

Концерт відбувся в одній із заль стейтового університету — Рутґерс. Центральною точкою концерту був виступ хору „Думка" під диригентурою Івана Задорожного. Як і завжди, своєю подивугідною дисципліною гармонії та оригінальною музичною інтерпретацією ця мистецька одиниця зробила незабутнє враження на присутніх. В сольових точках виступали: пані Ізабела Фоменко - Курдидик та пан Андрій Добрянський. Обидва виступи своїм високим технічним рівнем вдало доповнювали спів нашого славного хору.

З доповіддю, повною оригінальних спостережень про творчість Тараса Шевченка, виступив викладач місцевого університету д-р Олег Зуєвський. Змістовну доповідь англійською мовою прочитав доктор Іван Фізер. Пані Люба Адамс та пан Леонід Харченко продеклямували „Сон" і „Гамалію". Обидві деклямації відзначалися доброю дикцією та сценічним драматизмом. З деклямаціями коротших віршів Шевченка та про Шевченка виступали учениці середніх шкіл: сумівка Оля Ровенко та Соня Слободян. Молодь ОДУМ-у і Пласту була упорядниками на залі.

Місцевий Відділ Комітету Пам'ятника Шевченкові видав прегарну програмку з цінними відомостями про початки й розвиток церковного, громадського та культурно-освітнього життя цього терену. Цю програмку упорядкував професор Василь Григоренко.

Голова місцевого Відділу інженер Дмитро Демедюк відкрив і керував концертом, а під час підготовки до нього був душею й організатором справді соборницької праці усіх складових частин цих громад.

(микос)

Юрій Богачевський виступить з концертом в Ню Йорку

Юрій Богачевський

Молодий баритон Юрій Богачевський, який після майже чотирирічного побуту в Европі недавно повернувся назад до Америки, виступить в суботу 25-го квітня ц. р. зі самостійним концертом в Авдиторії школи при Евню „Б" в долішньому Ню Йорку.

Юрій Богачевський, закінчивши музичні студії в Ню Йорку, виїхав у березні 1960 р. до Італії, щоб там завершити школення свого гарного, шовкового голосу. Перед виїздом до Европи він дав ряд самостійних концертів в більших містах Північної Америки: Ню Йорку, Філядельфії, Шикаґо, Дітройті, Клівленді, Нюарку, Торонті, (два концерти), Боффало і Скрентоні, — які пройшли з повним успіхом.

Українські й американські музичні критики висловилися з найкращим признанням про нашого молодого артиста-співака, його голос, музикальність і мистецькі кваліфікації, та передбачували йому блискучу кар'єру.

Під час побуту Юрія Богачевського в Европі, він працював з найкращими майстрами Риму і Відня, та виступав з з речиталями на сцені, в радіо та на телевізії.

Українська спільнота Ню Йорку щиро привітає свого молодого артиста, відвідуючи громадно його концерт. **Н. Н.**

Наукова Конференція інженерів і лікарів у Філядельфії

У Філядельфії відбулася 4-го квітня заходом Філій Товариств Українських Інженерів і Лікарів Америки Наукова Конференція з доповідями видатних членів обох Товариств і Науковців. Виголошено шість доповідей, з того три на технічні і три на медичні теми. Підбір тем був різноманітний і цікавий для всіх слухачів.

На технічні теми доповідали: проф. д-р інж. Богдан Гнатюк про „Підготовчі наукові досліди попереджуючі лет людини на Місяць", — д-р інж. Мирослав Чаповський про „Вплив фізичних властивостей ґрунту на заліснювання покопальняних пустарів", — д-р інж. Святослав Трофименко про „Розв'язування структурних проблем при помочі ядрового магнетичного резонансу". — На медичні теми доповідали: д-р Зенон Гіль „Почування і комплекс меншевартости", — д-р Ігор Заяць „Механізм вірусової інфекції і д-р Василь Саляк „Новітні осяги в ділянці терапії рака".

Конференцію відкрив голова Філії Т-ва Українських Інженерів Америки проф. Володимир Винницький. Провадив Конференцію проф. д-р Богдан Гнатюк; при лікарських доповідаьх представляв прелеґентів д-р Роман Сухий. Заключне слово мав голова Філядельфійського Відділу Лікарського Товариства д-р Олег Слюзар. Приявних 100 осіб, між ними голова Централі ТУІА з Ню Йорку інж. Естахій Ярош, інженери, лікарі, видатні одиниці з Філядельфійського інтелектуального світу та багато університетської молоді. Доповіді стояли на рівні того роду рефератів у міжнародному науковому світі.

Церковні громади — Шевченкові

Церковні громади включаються до історичної акції побудови пам'ятника Великому Кобзареві у Вашинґтоні. Серед окремих парафій відзначилися Парафія Української Православної Церкви св. Володимира в м. Лос Анджелесі, в Каліфорнії. Збірка на пам'ятник Шевченкові, переведена серед членів цієї Парафії, 30-го березня ц. р., дала суму: $612. Збірку перевела п-ні Стефанія Порайко, даючи приклад зі своїм чоловіком пожертвою в $50. Серед жертводавців є знаний кіноактор Майк Мазурки. Грамоти Подяки одержують настоятель УПЦеркви св. Володимира о. Петро Маєвський і 12 членів Парафії, які зложили по $25 і більше.

Будова пам'ятника Шевченкові і його відкриття 27-го червня 1964 року у Вашинґтоні будуть вписані до історії українців в Америці і зі списками імен та прізвищ жертводавців будуть в Пам'ятній Золотій Книзі, один примірник якої буде вмурований у фундамент пам'ятника на вічні часи.

Не сміє забракувати ні одної української громади, ні одної української одиниці в Америці, які б не зложили бодай мінімальної пожертви на побудову пам'ятника Великому Борцеві за волю й незалежність Українського Народу — Тарасові Шевченкові.

Кожний українець і українка в Америці повинні вписати своє ім'я на вічну згадку нащадкам.

Комітет Пам'ятника Шевченкові
Shevchenko Memorial
Committee of America, Inc.
302-304 W. 13th Street
New York 14, N. Y.
Tel.: 202 WA 9-7622

Вшановано пам'ять проф. Анатоля Котовича в 40-ий день від смерти

Ню Йорк. — Заходами Науково - Богословського Інституту і Української Вільної Академії Наук в 40-ий день по смерти дійсного члена-співробітника цих установ, проф. Анатолія Васильовича Котовича відслужено в українській православній катедрі св. кн. Володимира в Ню Йорку урочисту Літурґію заупокійну з Панахидою в присутності представників Інституту й Академії. Перед Панахидою о. протопресвітер Л. Весоловський звернув особливу увагу на те надзвичайне значення, яке мають в національно-культурному русі такі самовіддані працівники, для яких міг би бути зразком А. В. Котович, що при трагічних родинних умовах, при найтяжчих політичних обставинах, при постійних хоруваннях і в матеріяльних скрутних положеннях, все і завжди жив і дихав наукою і був, за виразом проф. І. Власовського, „живою енциклопедією для різних справок щодо історії". Це дійсно був один із тих, може, маловідомих, але головних колон, що на них тримається дійсна культура й поступ нації, і яких тепер нам особливо треба як найбільше.

С. Рем.

● В столиці Джаркарті арештували американського журналіста Роберта И. Ф. МекКейба, далекосхіднього кореспондента нюйоркського журналу „Нюсвік" з осідком в Гонґ Конґу, закинувши йому ширення злобних і фальшивих відомостей про Індонезію. Американський амбасадор Говард Джонс рішуче запротестував проти того арештування і журналіста мають випустити на волю.

Автобусами до Вашинґтону на відкриття пам'ятника Шевченкові

Крайовий Комітет Пам'ятника Шевченкові одержує запити, зокрема від Місцевих К.П.Ш., в справі можливости поїздки до Вашинґтону **АВТОБУСАМИ по знижених цінах.**

В цій справі слід звертатися безпосередньо до місцевих автобусних компаній, з якими вже багато Місцевих Комітетів договорилися про знижені ціни на поїздку до Вашинґтону, на відкриття пам'ятника Шевченкові. Між іншим, деякі автобусні компанії беруть на себе й влаштування нічлігу, або окремих кімнат у вашинґтонських готелях по знижених цінах.

Для зв'язку з Крайовим Комітетом Пам'ятника Шевченкові, нижче подаємо точну адресу й телефон, при чому повідомляємо, що від 16-го квітня 1964 р. Канцелярія Комітету працюватиме від 9ої години ранку до 10-ої год. вечора.

Shevchenko Memorial
Committee of America, Inc.
302-304 W. 13th Street
New York 14, N. Y.
Tel.: 202 WA 9-7622

Українська Вільна Академія Наук у США

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ

КОМІСІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СУСПІЛЬНОЇ ДУМКИ

Доповідь проф. Петра БРОК (Колюмбійський Університет): „Деякі польські хлопомани"

Засідання відбудеться в суботу 18 квітня 1964 р. в 7-ій год. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Н. Й.

ВПЕРШЕ НА ТЕРЕНІ ВАШИНҐТОНУ!!!

УКРАЇНСЬКА ТЕЛЕВІЗІЙНА ВЕЛИКОДНЯ ПРОГРАМА

„Година Українських Мелодій" Р. Мариновича
СУБОТА, 2-го ТРАВНЯ 1964 р., год. 9:30 вечора
Канал 14 — UHF WASHINGTON, D.C.

Заінтересовані Підприємства й приватні особи, які бажають передати свої Великодні привіти, перешлють тексти й інформації із оплатою $25.00 від побажання на адресу

Ukrainian Information Service—Ukrainian Melody Hour—T.V.
P. O. Box 2257 — Washington, D. C.
найдальше до дня 26-го квітня 1964 р.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ ПАССЕЙК, Н. Дж.
— відзначить

УРОЧИСТОЮ АКАДЕМІЄЮ

150-річчя з дня народження Безсмертного Кобзаря України

ТАРАСА Г. ШЕВЧЕНКА

в неділю, 19 квітня 1964 р. о год. 5:30 вечора
в УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ

ПРОГРАМА:

Відкриття .... П-ні Марія СТЕФАНІВ, голова УККА
Святочна Промова .... Студ. Богдан НИЧКА
У МИСТЕЦЬКІЙ ЧАНТИНІ беруть участь „Рідна Школа", СУМА, ПЛАСТ, місцевий хор „БОЯН" під дир. п. Я. КОСТИШИНА і хор УПЦеркви з Петерсону під орудою п. Л. ШЕВЧУКА.

Українська Громадо Пассейку і Округи! Масовою участю в цьому святі виявім свій обов'язок супроти найбільшого Сина України.

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

— влаштовує —

в суботу і неділю, 18 і 19 квітня 1964 року

в приміщенні

Українського Горожанського Клюбу
при 847 N. FRANKLIN ST. у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

СЕКРЕТАРСЬКО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КУРС

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

ОРГАНІЗАТОРСЬКИЙ ВИШКІЛ:

1. Кваліфікації і обов'язки організатора УНСоюзу;
2. Як здобувати членів (Психологія забезпеченевої акції);
3. Організація членської кампанії (Техніка забезпеченевої акції);
4. Наш „товар" роди забезпечення в УНСоюзі та їх добір;
5. Національна роля УНСоюзу в минулому і сучасному

СЕКРЕТАРСЬКИЙ ВИШКІЛ:

1. Оформлення членів;
2. Обслуга членів;
3. Ведення книг і розрахунків Відділу;
4. Виплати членам;
5. Обов'язки секретаря у відношенні до членів.

ПАНЕЛІ: 1. Національний момент в організуванні членів;
2. Господарський момент в організуванні членів.

ДОПОВІДАЧІ:

Д-р Володимир ГАЛАН — голова Контрольної Комісії УНС
Ярослав ПАДОХ — головний секретар УНС
Володимир СОХАН — асистент головного секретаря УНС

ДО УЧАСТИ В КУРСІ ЗОБОВ'ЯЗАНІ СЕКРЕТАРІ, КАСИРИ І ОРГАНІЗАТОРИ ВІДДІЛІВ ОКРУГИ ТА ЗАПРОШЕНІ ІНШІ ВІДДІЛОВІ УРЯДОВЦІ І ВСІ ЧЛЕНИ, ЯКІ БАЖАЮТЬ ПРАЦЮВАТИ АКТИВНО ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОЧАТОК курсу в СУБОТУ, 18-го КВІТНЯ о год. 10:00 ранку.

В суботу курс триватиме до 7:00 вечора з перервою на обід, яким вгощатиме учасників Окружна Управа.

За Окружну Управу:

Степан ГАВРИШ, голова — Володимир ОСІДАЧ, секретар

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНИЙ ІНСТИТУТ

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

відбудеться в суботу, 18-го квітня 1964 р. в год. 6-ій вечером в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку.

Програма:

1. Сотн. З. Стефанів: Відкриття.
2. Д-р Фотій Мелешко: доповідь на тему „Вільне Козацтво в 1917-18 рр."

Вхід вільний — Гостям раді.

Доїзд: підземкою IPT до 77 вулиці або автобусом Медізон Евеня до 79-ої вулиці в Ню Йорку.

Дирекція Українського Військово-Історичного Інституту НТШ

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

СУБОТА, 18-го КВІТНЯ 1964 р.
Домівка „Союзу Українок Америки"
4936 Н. 13-та вулиця

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ЛЕСІ ХРАПЛИВОЇ

Вступне слово — Ірина ПЕЛЕНСЬКА

Початок о год. 7:30 веч. — Гостей щиро вітаємо

КАРПАТСЬКИЙ СОЮЗ В ЗДА

під протекторатом

УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

— влаштовує

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

для відзначення

25-х РОКОВИН ПРОГОЛОШЕННЯ САМОСТІЙНОСТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

в неділю, 19 квітня 1964 р. о год. 4-та по пол.
в залі WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL
17th Street & Washington Irving Pl. — NEW YORK CITY

В ПРОГРАМІ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ:

Промова .... Юліян РЕВАЙ, б. прем'єр міністер Карпатської України
Хор „ДУМКА", Ню Йорк
Тамара МАКОВСЬКА, сопрано
Едвард КАМІНСЬКИЙ, тенор
Тамара КАРДАШИНЕЦЬ, рецитація
Оксана КОМАРИНСЬКА, фортепіяно
При фортепіяні Євген КРАХНО

До ласкавої участи запрошується Українське Громадянство.

ГОЛОВНА УПРАВА

Дня 6-го квітня 1964 року помер, проживши 52 роки, наш Дорогий

БРАТ, ШВАҐЕР і ВУЙКО

св. п. ЮРІЙ ЗАЛЕНСЬКИЙ

замешкалий 240 River Ave., Lakewood, N.J.

б. моряк Торговельної Маринарки в Ґдині, ветеран Воєнної Маринарки в Ґдині й Армії Крайової у Варшаві.

Помер на удар серця під час служби на американськім пароплаві SS National Defender в Ґдині.

Тіло буде спроваджено до ЗДА, де буде поховане на фармі Рова, Cassville, N. J.

Про день похорону буде окреме повідомлення.

В глибокому смутку

сестра МАРІНА РОШКОВСКА з Мужем і Синами

Замість квітів на могилу Дорогої Товаришки

бл. п. СТЕФАНІЇ БЕРЕЗОВСЬКОЇ

зложили б. Інститутки з Перемишля:

по $5.00: Христина Волинець, Галя Губчак, Христина Стефанович, Марта Завадівська, Стефанія Табенцька, Катерина Тарнавська, Стефанія Артимович, Олена Питлярова, Т. П. та $3.00 Іванна Шпиталь — разом $48.00, які пересилаємо на Науковий Осередок у Сарселі.

Увага! НЮ ЙОРК і ОКОЛИЦЯ! Увага!

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ
ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

Звичайні Загальні Збори Уділовців

скликані на 11-го квітня 1964 р. НЕ МОГЛИ ВІДБУТИСЯ з браку відповідної скількости учасників, і тому рішено ВІДБУТИ ЇХ

у СУБОТУ, 25 КВІТНЯ 1964 р. в год. 4:30 по пол.
у залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
з тим самим денним порядком.

Просимо Впов. Уділовців взяти участь у цих ВІДЛОЖЕНИХ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ. Якщо б Вам було неможливо прибути на Збори, просимо підписати одержаний „Проксі Балот" і нам його повернути, щоб можна було відложені Загальні Збори відбути.

За Дирекцію Українського Народного Дому:

Іван КОГУТ, секретар — Юрій ВОЛИНЕЦЬ, голова

8-ий З'їзд Об'єднання Українців Революційно-Демократичних Переконань в ЗДА

4 і 5 квітня відбувся 8-ий з'їзд Об'єднання Українців Революційно - Демократичних Переконань (ОУРДП) в ЗДА. З'їзд відбувся в Ню Йорку, в залі Катедрального Храму св. Володимира і розпочався молитвою, що її прочитав настоятель храму о. Весоловський. Урочисту частину з'їзду відкрив діловий голова Головної Управи ОУРДП в ЗДА Ф. Ревенко. З'їзд вшанував пам'ять провідника Українського Революційно - Демократичного Руху Івана Багряного, що відійшов у вічний спокій. Після обрання Президії, до якої ввійшли Є. Федоренко — голова, С. Євсевський, Ф. Валанюк, В. Пономаренко та М. Турко, — з'їзд вислухав усні і письмові привітання. Учасники з'їзду оплесками зустріли пана президента УНР в екзилі д-ра Степана Витвицького, що прибув і привітав з'їзд. Президент в своїй промові згадав небіжчика Івана Павловича Багряного, як великого сина України. Президент підкреслив корисну працю українських революційних демократів в розбудові Державного Центру УНР і побажав успіхів в праці з'їзду. З'їзд вітали ще проф. І. Паливода від Товариства Прихильників КНР і від Української Соціялістичної Партії, д-р Є. Приходько — від Представництва ВО УНРади, І. Крамаренко — від СУНД-у полк. П. Шпирук — від УНДС, інж. А. Гудзовський — від ДОБРУС-у, М. Прокоп — від ЗЧ УГВР, інж. М. Галів від себе. Письмові привітання прислали: голова Українського Роб. Союзу А. Батюк, о. Кость Даниленко - Данилевич — від Селянської Партії, д-р Тома Лапичак, ред. Кравець, проф. Ю. Шевельов, В. Герасименко, К. Гімельрайх, ред. Дзюба та всі крайові організації УРДП в Европі, Америці і Австралії.

Доповідь на тему „Основні питання українського революційно - демократичного руху на тлі сучасної дійсности", виголосив Василь І. Гришко. Учасники і гості з'їзду нагородили промовця гучними оплесками. Після доповіді була перерва, потім відбулася конференція членів Центрального Комітету УРДП, що перебувають на теренах ЗДА і Канади. Конференція винесла ряд рішень в справі підготови чергового 5-го з'їзду УРДП і для цієї мети створила Американсько-Канадійське Бюро.

О 6-ій год. вечора в храмі св. Володимира, о. Весоловський відслужив панахиду по бл. пам'яті небіжчикові І. Багряному.

О 8-ій год. вечора розпочалося прийняття, перед яким о. Весоловський прочитав молитву і поблагословив вечерю. Прийняттям керував М. Француженко, який перше слово надав композиторові, славному бандуристові Григорію Китастому, що прибув на цей з'їзд за 3,500 миль. Колишній керівник Капелі бандуристів промовив до делеґатів і гостей струнами своєї бандури. Виконуючи співи і мелодії української народної творчости і свої власні композиції, Григорій Китастий створив бадьорий настрій в залі. Його викликали на „біс" і він виконав чутливу, промовляючу до серця, пісню своєї композиції — „Нагадай мені бандуро співами". Присутні подякували Г. Китастому теплими оплесками.

З промовою на тему „Події в Україні і висновки для нас" виступив відомий публіцист Юрій А. Лавриненко. Присутні уважно прослухали змістовну промову близького друга небіжчика Івана П. Багряного. Далі виступали з привітами і побажаннями О. Веселовський, проф. В. Завиткевич, отаман І. Лютий - Лютенко, Ю. Булат (з Канади), ред. П. Волиняк („Нові Дні").

Керівник прийняття М. Француженко не оминув присутнього в залі письменника і артиста Миколу Понеділка, якого попросив виступити з гуморесками. М. Понеділок розповів чудову гумореску „Випадок в Канаді". Маєстро Иосип Гірняк помистецьки прочитав уривки з твору І. Багряного „Чому я не хочу повертатись „на родіну"?. Старші одумівки, вихованки хору, що ним керує проф. В. Завиткевич, — Аїда Федоренко, О. Дзябенко і Ніна Наливайко виконали кілька українських народних пісень, а завершив концертову частину молодий співак - баритон Юрій Федорів, який виконав — „Ой, Дніпре мій", „Рушничок" і іншу пісню.

На другий день з'їзду відбулися ділові наради. Доповідач подав ряд цінних думок в справі удосконалення організаційної ділянки Українського Революційно - Демократичного Руху в цілому і ОУРДП зокрема. Після цієї доповіді звітувала Головна Управа ОУРДП в особі її ділового голови Ф. Ровенка. Звітодавець відмітив позитивні моменти в діяльности ОУРДП і недоліки. Також прочитано Акт Контрольної Комісії, яка ствердила задовольняючу діяльність Головної Управи і запропонувала уділити абсолюторіюм уступаючій Головній Управі ОУРДП.

Дискусії відбулися по всіх доповідях. Першим зголосився до слова ред. Михайло Г. Воскобійник. Його промову можна вважати співдоповіддю до перших двох, бо в ній він висунув нові перспективи Українського Революційно-Демократичного Руху, в зв'язку з сучасним міжнароднім станом. В дискусіях виступали делеґати від всіх філій ОУРДП, а також гості з канадійської Крайової Організації УРДП, що подавали конкретні пропозиції в справі дальшої розбудови ОУРДП. З'їзд вислухав звіти мандатної і номінаційної комісій та обрав нові керівні органи ОУРДП. На голову ОУРДП, одноголосно, обрано Василя Григоренка. На членів Головної Управи — обрано: М. Дзябенка — заст. голови, В. Боруту, І. Стокальського, М. Семенця, Ю. Мартинюка і В. Медведя. Контрольна Комісія обрана в складі 3-ох осіб: Є. Федоренко, В. Біляєв і П. Гавриш.

З'їзд вислухав звіт голови Резолюційної Комісії В. Григоренка, який подав на обговорення і затвердження проєкт основних рішень.

Доповідь В. Гришка з'їзд схвалив як основу для дальшої розробки ідеологічних питань Українського Революційно - Демократичного Руху.

Доповідь М. Степаненка схвалена як основні напрямні організаційної діяльности ОУРДП. З'їзд виніс подяку членам Головної Управи ОУРДП за їх сумлінну працю протягом двох років. В справі фонду для увіковічення св. пам'яті І. Багряного з'їзд схвалив рішення, що зобов'язє кожного члена ОУРДП внести на цей фонд 100-долярову вкладку.

Резолюції 8-го З'їзду ОУРДП будуть опубліковані в пресі пізніше. З'їзд закінчився співом українського національного гимну.

Пресово - Інформаційна Референтура Головної Управи ОУРДП в ЗДА

Український Літературно-Мистецький Клюб

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють: У п'ятницю 17-го квітня ц. р. відбудеться в ЛМКлюбі зустріч з Валентиною Переяславець з нагоди її повороту з Лондону, де вона в славному англійському королівському балеті впродовж трьох місяців тренувала всіх тамошніх прем'єрів балету, чоловіків і жінок. Початок о год. 8 веч.

„Веселий Львів" в Дітройті

Заходами Спілки Української Молоді Америки, Осередку „Київ", Дітройт - Захід, прибуде в суботу 18-го квітня ансамбль „Веселий Львів" з розваговою програмою „Завжди є перший раз". В цій гумористичній програмі братимуть участь наші визначні артисти: Марія Лисяк, Ірина Лаврівська, Юрій Лаврівський, Ярослав Рудакевич та багато інших. В програмі будуть гумор, сатира, співи, монологи, скечі та інші настроєві сценки. Тексти приготовили: Едвард Козак, Осип Курочко, Олег Лисяк та Н. Нестор. Режисеруватиме Ярослав Рудакевич, а фортепіяновий супровід матиме Ольга Д. Соловій. Початок вистави о год. 8.30 вечором в залі Українського Народного Дому при вулиці 4655 Мартин, Дітройт — Захід.

М. К.

Відзначення 30-річчя Молоді Українського Національного Об'єднання Канади

КРАЙОВА УПРАВА МУНО

Сидять зліва: К. Потічна, член Крайової Управи МУНО, М. Плав'юк, голова Президії УНО Канади, Н. Бундза, голова Крайової Управи МУНО, Є. Гунчак, секретарка Крайової Управи МУНО. — Стоять зліва: І. Курилів, член Крайової Управи МУНО і редактор історії МУНО Канади, Н. Лелик, скарбник Крайової Управи, Ю. Карманін, заступник голови Президії УНО Канади, А. Грегорович, член Крайової Управи і редактор МУНО Бімс, М. Орихівський, дорадник Крайової Управи О. Шах, дорадник, П. Ферлейовський, член Крайової Управи, І. Поворозник, член Президії УНО Канади.

Голова Молоді Українського Національного Об'єднання Канади п-а Наталія Бундза повідомляє, що відзначення 30-річчя існування МУНО відбудеться в жовтні 1964 р.

У програмі святкувань відбудеться Бенкет і Баль у суботу 10 жовтня 1964 р. в Торонті. Ювілейний Бенкет буде рівночасно зустріччю для усіх колишніх членів МУНО. До Почесного Комітету ввійдуть тринадцять колишніх голов МУНО між ними сенатор Павло Юзик, Володимир Климків і Степан Павлюк.

Під час бенкету виберуть „Мунівця Року" на основі діяльности всіх членів, невраховучи членів Крайової Управи МУНО.

„Поклін Тарасові Шевченкові" в 150-річницю народження Поета, МУНО запланувала відзначити Концертом у залі „О'Кіф" в Торонто. До участи в концерті старається запросити голливудську зірку кіно й телевізії.

1-го березня відбулося спеціяльне засідання президії УНО і Крайової Управи МУНО в справі Ювілейних святкувань 30-річчя МУНО Канади.

У нарадах взяли участь: голова КУ МУНО — п-а Н. Бундза, Є. Гунчак, М. Лелик, А. Григорович, І. Курилів, К. Потічна, П. Ферлейовський члени КУ МУНО, голова Президії УНО Канади М. Плавюк, Ю. Карманін, І. Поворозник, члени О. Шах, М. Орихівський і С. Джуґан.

Крайова Управа МУНО

ІСТОРИЧНИЙ ДЕНЬ БРАЗИЛІЇ

(Закінчення із стор. 2-ої)

Морським стрільцям він сказав: „Мене не арештуєте, можете тільки застрілити. Отож, стріляйте, ось вам мої груди!" Стрільці не поважилися стріляти в губернатора й повернули назад. Тоді Лясерда гукнув до Араґона: „Ти, зраднику, московський запроданцю, ходи сюди, я тобі дам кулю в лоба!" Араґон пішов вслід за стрільцями.

На той час наспіли війська з Сан Павльо та з Мінас Жерайсу. Військові частини в Ріо де Жанейро, одна за одною, прилучалися до них, а тих командирів, які цьому противились, арештували або вбивали на місці. Ґулярт втік з міста заздалегідь приготованим військовим літаком. Революція скінчилася повною перемогою антикомуністів. Мільйонова демонстрація населення Ріо де Жанейро палко вітала такий вислід боротьби. Вірним Ґуляртові залишився тільки командувач федеральних військ в естаті Ріо Ґранде то Суль, куди негайно з Ріо полетів Брізоля. Але від того командувача відкололися війська в естадах Парана та Ст. Катаріна, а потім і військові частини в Ріо Ґранде до Суль. Брізоля змушений був і тут мазати собі п'яти салом...

Протикомуністична революція, як всі її тут називають, закінчилася повним тріюмфом. Заповіджений проводом синдикатів загальний страйк провалився. В Бразилії панує цілковитий лад. Працюють усі підприємства й установи, провадиться навчання в школах і університетах. Не вщухають лише привітальні маніфестації населення, скеровані одночасно проти Москви, Пейпінґу, Куби й комунізму в цілому. Щодня викривають та арештують комуністичних аґентів, серед яких чимало чужинецьких...

Зроблено дуже велику справу. Це кожному ясно і зрозуміло. До речі, чи не вперше в в історії перемогу здобула протикомуністична революція над фактично скомунізованим урядом. І перемога та сталася не тільки на бажання, а й з активною участю найширших народних мас. Факт, який заслуговує на особливу увагу. Днем 1-го квітня 1964-го року закінчилася боротьба за Бразилію між двома світами — комуністичним та демократичним. Бразилія знову рішуче повернула в лоно вільного демократичного Заходу. Бразилійці з гордістю кажуть, що комунізм втратив під собою будь-який ґрунт назавжди.

На наш погляд, таке твердження матиме слушність лише тоді, коли в країні буде проведено оздоровлення всіх ділянок, коли відвернуть всяку можливість повторення сумної слави практик тих попередніх урядів, які створили ґрунт для розкладницької, підривної, протинародної діяльности комуністів. Та це вже належить до компетенції новообраного президента.

Виступ скрипаля Ярополка Ласовського

Для вшанування пам'яті композитора Миколи Фоменка скрипаль Ярополк Ласовський виступить з реситалем. В програмі реситалю будуть виконані твори: Фоменка, Моцарта, Козеллі, Крайцера, Сарасате. При фортепіяні Рональд Кершнер. Реситаль відбудеться під протекторатом Об'єднаного Комітету українських організацій Ню Йорку, Відділу УККА, в суботу 18-го квітня ц. р. о 8-ій год. вечора в залі УНДому 140-, 2-га Евеню в Ню Йорку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 17-го КВІТНЯ 1964 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ 170 Відд. в 6-ій год. веч. в УНДомі при 90-96 Фліт вул. Проситься вирівняти свої вкладки. — І. Грабар, секр.

СУБОТА, 18-го КВІТНЯ 1964 р.

АСТОРІЯ, Л. Ай., Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Николая 5 Відд. о год. 7-ій веч. в церковній залі під ч. 37-09 — 31 Ave. На зборах буде обговорена справа замовлення автобусу на відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні 27 червня ц. р. — А. Малан, предс., А. Климишин, кас., І. Сидор, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорноморська Січ 14-ий Відд. в год. 7:30 веч в Січовій залі. Проситься вирівняти свої вкладки. — М. П. Отрок, секр.

PLAINFIELD, N. J. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 372 Відд. о год. 7-ій веч. в Іґіл гол, 210 Чорч вул. На зборах буде обговорено справу виїзду членів на відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні. — П. Шило, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Квартальні збори Укр. Допом. Т-ва „Дністер" 361 Відд. о год. 7:30 вечора у власній домівці при 119 Ave. "A". На зборах буде обговорено багато важливих справ, тому проситься про масову участь. — В. Вишиваний, предс., М. Елиів, секр.

НЕДІЛЯ, 19-го КВІТНЯ 1964 р.

ДІТРОЙТ,Міш. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая 175 Відд. в год. 1-ій по пол. в залі УНДому при Мартін. — С. П. Крупка, секр.

МІЛВОКІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запоріз. Січ 347 Відд. в год. 1-ій по пол. в залі де звичайно. Збори Відділу відбуваються тепер 3-тя неділя кожного місяця. — С. Патин, предс., С. Чопик, кас., Г. Тимчій, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відділ о 2-ій год. по пол. в парохіяльний залі, 305 Гудсон Еве. — В. Колданський, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая 127 Відд. в год. 11:30 рано в церковній залі при Фільмор і Онейда вулицях. Збори відбуваються що 3-тя неділя кожного місяця по першім. — Управа.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. Збирання вкладок 370 Відд. відбудеться в кімнаті ч. 1 школи при церкві св. Арх. Михаїла від год. 11:45 рано. Довжники, які не вирівняють своїх вкладок, будуть суспендовані. Члени Товариства повинні теж вирівняти вкладки до посмертного фонду. — В. Гіна, секретар.

ТАРЗАН, ч. 5221. Два б'ються, а два спостерігають!

Розпачливо й дико Тарзан зударився з тим, що хотів викрасти Боббі Барнеса.

Хлопчина приліз до галявини та неспокійно очікував висліду...

А з вигідної позиції в укритті і Бен Барнес спостерігав і чекав!